ՄԷՆԷ 11 ՀԱՅԷ ՄՈՒՀԱՐԻՄ ՀԱ

1877 ՅՈՒՆՎԱՐ 24 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՕԻ

ԱՂԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 5 Ն՝. 3369

Անկախության Էջերեցայ

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ

Մանզումէի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ իթիպարը յա, գըյմէթի Իսթանպոլ իչին 10 ատէտ Մէճիտիյէ օլտուղու կիպի, թաշրա՝ լար իչին տախի սէնէտէ քէ՝ զալիք 300 նիւսխէ իչին բօս՝ թա բարաբը քէնարի հիսա՝ պըմզա օլարագ 12 ատէտ Մէճիտիյէ օլաճագ տըր։

Պիր նիւսխէսի պագը հի՝ սապը յա 50 չէր բարաբա սաթըլմադա տըր։

Իսթանպուլ 1 յունվարը 1877 տարի

Ամէրիկայ Միացեալ Նահանգներուն Գանգրէսը Ամսուան 9-ին Գրաւեալ Գաղութներուն Վերաբերեալ Հրամանագրի Նախագիծը Հաստատեց։

Մէքթուպ վէ սայիրէ։ Գալաթատա Բէնճէնպիհ բազարընտա վագը Ն՝. 41 Իբսը խանընտա Եգարա՝ պետ Ֆ՝. Փանոսեան խամի՝ նէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՕՐՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԻԹԱԼԵԱ

Բօմա, 2 փետրվ.

Մարքի տը Սալխպըրի, Բարիսէ կիթմէք իւզրէ պու կիւն Բօմատան հարէքէթ իթտի։ պիր կիւն Բարիստէ գալաճագ տըր։

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ, պու կիւն Պըրէնտիզիէ վասըլ օլտու։ Եարբն եօլա չըդաճագ տըր։

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Վիէննա 2 փետրվար

Պու կիւն եօրթու օլմագ հասէպի իլէ պօրսա հէր նէ գատար գաբալը իտի իսէ տէ, պօրսա խարիճինէ, տիւնքի Ֆիեաթտան եիւքսէք Ֆիեաթ՝ լա իշ օլմուշ տուր։

Սըրպիա իլէ աշըլան մուխապէրաթ՝ տան էյի նէթիճէ հասըլ օլաճաղը մէ՝ մուլ օլուունուեօր։

Վիէննա, 4 յունվար

Ռիվանէթէ կէօրէ, Բաբա հաղրէթ՝ լէրի վէֆատ իթմիշ տիր, պու հավա՝ ռիս իւզէրինէ, էճնէպի պօրսալարը՝ տան պազըլարընտա Ֆօնտօլար տիւշ՝ միւշ տիր։

ՄԷՄԼԷԹԷՆ

Պուքրէշ, 2 փետրվար

Սէնաթօ մէճլիսի, 1877 սէնէսի պիւտճէսինին միւվազէնէսի իշին վագը օլան թէքլիֆի պիր գօմիսիօնա իհալէ իլէտի։

Թիմիւլ ղազէթասընդն պէեանընա կէօրէ, թէքմիլ հէյեթի միւտիրան, ժիւսիւ Ժան Պըրաթիանտան մատատ, իսթիգ՝ լէր։

Մէմալիք հալը սիքիւնէթտէ տիր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

Աթինա, 2 փետրվ.

Միւսիւ Գումունտուրոսը, գօնֆէ՝ ռանս մուրախասալարը իլէ վագը օ՝ լան միւլագաթընտան անլաշըլըրընա կէօրէ, Եունանիսթանը իթթիֆաղ իթմիշ օլտուղու մէպէքէտէն, Եունա՝ նիսթան իշին էյի նէթիճէլէր հասըլ օլաճագ իմիշ։

ՌՈՒՍԻԱ

Սէն-Բէթէրսպուրկ, 4 փետրվ.

Բըրէնս Կօրչագօֆ պու կիւն պիր գէթա թահրիրաթը ումումիէթ իյսալ իյէտի։ պունտա, Ռուսիա հիւքիւ՝ մէթի, պիր գարար վիրմէզտէն էվ՝ վէլ, վէ Շարգ մէսէլէսինին քէսպ իյ՝ էտիկի չու եէնի հալինտէ էվրօպա՝ նը իթթիֆագընը ոլագը սագլամագ արզու իթտիկինտէն, պիւիթթիֆագ արզ օլունան արզուլէրի թիւրքիատան ըէտտա օլունմասը իւզէրինէ տէվլէթ՝ լէրին նէ թարիգ թուրթմագ նիեէթին՝ տէ պուլունտուգլարընը անլամալարը իշին, Բարիս ահտնամէսինի իմգա իթ՝ միշ օլան սայիր պէշ տէվլէթլէր նէզ՝ տինտէ պուլունան Ռուսիա էլչիլէրինէ թալիմաթ վիրմիշ տիր։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

Լօնտրա, 3 փետրվ.

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	95 3/4
Էսհամը Ումումի աշըլաը	12 11/16
» » գաբանտը	12 3/4
1865 իսթիգրազը	15
1869 »	13 3/8
1871 »	37 3/8
1873 »	13 5/8
1872 (Պօն տիւ Թրէզոր (Սէրի Ա.Բ.) գ.ք.	24
Մըսըր իսթիգրազը	50 1/2

Բարիս 3 փետրվ.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 0/0	106 30
Էսհամը Ումումի աշըլաը	12 70
» » քաբ.	12 72 1/2
Ռուսէլի շըմէնտըֆէր սէհիմէրի	38 25
65 նսթիգրազը	77
69 »	71
1873 »	67

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսկ՝. Ում՝. 22 յունվ. ագշամ գբ՝.	13 30
Էսկ՝. Ում՝. 24 յունվ. սպհ՝. աշ՝.	13 28 1/2
Էն եիւքսէք	13 37
Էն աշաղը	13 28
Սաաթ 8	13 27

Իսթիգ՝. 63 (Մութօն)	6 0/0 Ֆ՝.	82
» 65 (Մութօն)	6 0/0 Ֆր՝.	83
» 1869 (Բիլնար)	6 0/0	68
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզոր)	9 0/0	23
» 1873 (Բիլնար)	6 0/0	67
Ռումէլի Շըմէնտըֆէր	3 0/0	37 1/2
Ըէբօր	փր՝.	1
Հէվալէսիզ	փր՝.	1 1/2
Ղգէչ Ֆայիզի	0/0	11

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՑԱԹԸ

Քրէտիտ ժէնէր՝. 6 0/0 Լ՝. Օ՝.	310
Ոսսի ժէն՝. 6 0/0 Լ՝. Ս՝. գբ՝. ք՝.	304 1/2
Սթամպօլ Պանգասը	315
Պանգ գօմէրսիալ	300
Սոսիէթէ Օթօման Լ՝. Ս՝. գ՝.ք՝.	215
Թրամվայ 5 0/0 Ղ՝. գ՝.ք՝.	145
Լավրիօմ (մատէն)	Ֆր՝. 64

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշան	Ղրշ՝. Ֆր՝.
Ինկիլիզ լիրասը	109 35
Ֆրանսըզ ալթունու	87 35
Բօլ	88 20
Գըրըմից ալթունու	51 20
Պէեազ մէճիտիյէ Ֆարգը	4 4
Մէթալիք Ֆարգը	12
Պագըր Ֆարգը	63
Պէչլիք Դարիզօն գայմէսի գարիք	7 50

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՑԱՍԸ

Էն եիւքսէք	170
Էն աշաղը	167
Սաաթ 8	169

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղ՝. ուշլուգ գայմէ, 96 ղ՝.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ
Վ Է
ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Զաթը ալիի խտիվի էֆիսէմի սալթանաթը սէնիյէնին ղայլէի հա՝ զըրէսինէ իսթիեար պուեուրտուգ՝ լարը ֆէտաքեարընդա պիր զամինէի հասէնէ օլմագ իւզրէ, պու քէրրէ տամաաը ալիլէրի տէվլէթլու Մանսուր բաշա հաղրէթլէրինին թահթը ըիա՝ սէթինտէ, սաատէթլու խայրի բաշա վէ սայիր զէվաթը քիրամանա միւրէք՝ քէպ պիր իեանէ ճէմիեէթի թէշքիլ պուեուրարագ, չիմտիտէն 40 պին ըիեալ թօքանմըշ օլտուղու խասէր ալընմըշ տըր։

—Ճինայէթլէ մահքիմ օլան թէ՝ պասայի էճնէպիյէնին միւտտէթի էճգա՝ եիէլէրինին մէմալիքի Շահանէտէ իք՝ մալ իթմէլէրի մուահէտէ իգթիղա՝ սընտան օլտուղու հալտէ, պու մա՝ գուլէ ճանիլէրին մէմլէքէթլէրինտէ իք՝ մալը միճաղաթը զըմիընտա, պա՝ գը մահէլէրտէ գօնսօլաթօլարա թէս՝ լիմի թալէպ օլունմագտա օլուպ, հալպուքի, պու սուրէթ խիլաֆը ահտ օլտուղունտան, պատէմա էօյլէ թէս՝ լիմի ճանի վէ թալէպ իտտաասընդա պուլունան գօնսօլաթօլարա ճէվապը ըէտտ վէրիլիպ, էրպապը ճինաեաթընը միւտտէթի ճէղալեէլէրինին Մէմալիքի շահանէտէ իքմալ իթտիրիմէսի լազըմ կէլէճէկի հագգընտա, պու քէրրէ Ալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն պիլ ճիւմլէ վիլաեէթ վէ միւթէսարրըֆլա՝ թահրիրաթը մախսուսէ կէօնտէ՝ ըիմիշ տիր։

—Ռուսիա սէֆիրի Իկնաթիէֆ հաղ՝ ըէթլէրի իլէ Աթինաեա դատար կի՝ տէն Ռուսիա սէֆարէթ պաշ թէրճէ՝ մանը Մ՝. Օնու կէչէն ճիւմաա իրթէ՝ սի կիւնիւ Տէրիսաատէթ ավտէթ ի՝ տէրէք, տիւն պաղը Ալիէ կիտիպ, խարիճիեէ նազրը Սաֆվէթ բաշա հաղրէթլէրի իլէ կէօրիւշմիշ տիր։ Միւսիւլէյհին ըիվայէթինէ նէզարէն, ժէնէրալ հաղրէթլէրինին սըհհէթ վէ ա՝ ֆիեէթլէրի պէր քէնէշ օլուպ, պու կիւն Պըրէնտիզիէ միւվասէլէթի, վէ Վիէննաեա ասխ օղրամասը մէկհուզ իմիշ։

—Լօյտ գուլանեասընդն նագիլ՝ եաթը ասքէրիեէսէ մէկհուտ օլան թէսհիլաթ վէ իգամաթը ճիհէթի իլէ, միւքեաֆաթէն գոմբանեայի մէղքիւր նազրը Մ՝. Մարթ պարօն տը Մօր՝ բասիօեա իքինճի ըէթպէտէն Մէճիտի, վէ գումբանեա մմուրլարընտան Մ՝. Ֆօրմեա իւչինճի ըիթպէտէն պի՝ ըէր գըթա նըշան իթա օլունմուշ տուր։

—Տիւնքի կիւնտէն պաշլաեարագ, իւշ ղուրուշ օն բարաեա սաթըլմագ՝ տա օլան էքմէք իւշպուշուգ զուրու՝ շա չըգարըլմըշ տըր։

—Տիւն ագշամ, Իսլաթատա Բէնճ՝ էճնպիհ բազարընտա, Ապաճըլար իւ՝ չինտէ 30–35 չաղլարընտա պիր Պուլ՝ կար քէնտի քէնտիսընի ասմըշ տըր։

—Ֆէննը հարսլա հալիմաթը թամ՝ մէկէրի պուլունան գէվաթը միւթէպէ՝ ըէնին թաստիգինէ կէօրէ, գուվվէյի ասքէրիէյի Օսմանիէնին թագսիմի թարգը, Ռուսիատան հիճուում վուգ՝ ուի թագտիրտէ մէմալիքի Շահա՝ նէյի ֆիթթուհաթլա մուհաֆազա ի՝ տէմէզ պիր սուրէթտէ իմիշ։ Էօյլէ պիր հիճում վուգու պուլմաեաճաղը հէր նէ դատար մէմուլտէն իսէ տէ, զարդ, վէ Օսմանլըլար, Ռուսիանը հիճումունու տէֆ իթմէեէ քեաֆի մունթազամ պիր օրտուեա մալիք օ՝ տուգլարընը միւլահաղա իթտիկիմիզտէ ումուրը հարպիեէ նէզարէթինտէն իթ՝ թիսաղ օլունան թէտաբիրի թէֆթիշ վէ Պաղը սէրասքէրինին նէ եօլ թուրթ՝ տուղունու կէօրմէք ֆայիտէտէն խա՝ լի տէյիլ տիր։ Նէզարէթի միւշարի՝ էյհա ճանիպինտէն, Սըրպիա մուհա՝ հարէպէսի էնտասընտա իթթիսաղ օ՝ լունան թէտաբիր ճիւմլէթէն ասընա՝ ճագ պիր սուրէթտէ պուլունմուշ, վէ սայրընա չօգլուգ վէ իկիտ օլան պիր օրտու, պաշ զապիթանընդն զաֆիէթ վէ էհլիեէթսիզլիկի, վէ Պաղը սէ՝ բասքէրինին ֆէնա իտարէսի սէմէրէ՝ սի օլարագ չօգլուգ պիր իշ կէօրէմէ՝ միշ տիր։ պունա իսպաթ տըր ալթմըշ եէթմիշ պին նէֆէր Սըրպը ասաքիրի միլիէնին, թամ տէօրթ այ, 250 պին քիշիտէն միւրէքքէպ մունթազամ պիր օրտուեա գարշը գօեուպ տուրմասը։

Օսմանը օրտուսունուն պաշ գօման՝ տանը իշին պիր էճնէպի ժէնէրալընընն եաբտըղը հարպ բըլանընդ պաղը նօգ՝ թալարը զաեէթ ասընասագ սուրէթ՝ տէ իճրա իտիմէմիշ, վէ էլէ կիշիրի՝ լէն մէմալիքի ումումիէթինէ, իլմի աս՝ քէրիեի մէյեուս գըլաճագ սուրէթտէ իսթիֆատէ օլունամըշ տըր։ Մէ՝ մուլ իտէրիզքի մէճլիսի ումումինին իճ՝ թիմանտէ, Պաղը սէրասքէրի իտա՝ բէսի իլէ պաշ զապիթանընդն թավր ու հարէքէթի թահթը թէֆթիշէ ալընընը՝ զիրա էճնէպի զապիթանընընդն պու պապատէ պէեան իթտիքլէրի էֆքեար նազարը էհէմիեէթէ ալմաեա չաեան տըր, վէ պու էֆքեար էքսէր տէֆա վէ սուրէթի գաթիէտէ պէեան գը՝ ըընմըշ տիր։ Շուրասը ինքեար օլուն՝ մազ պիր սահիհլիք տիր քի մէմալիքի Շահանէ, ճէսիմ մէսաբիֆաթը հար՝ պիէտէ պուլունարագ, կէլէճէք սաա՝ տէթ ու իգպալը, վագթը հալընընա էմնիեէթի ումումիեէ ֆէտտա իթմէք մէճպուրիեէթինտէ պուլունմագտա տըր։

Մէմալիքին պէօյլէ պիր ֆէտտա՝ քեարընընդա պուլունտուղունու ճիւմ՝ լէմիզ տէ իգրար իտէրիզ։ Ֆագաթ էմնիյէթի ումումիեէմիզ վա՞ր մը տըր։ Իշթէ մէսէլէ պունտա տըր։ Էկէր Ռուսիանընդ գուվվէյի ասքէրիեէսինէ գարշը, Սըրպիատա օլտուղու կիպի, մուհարէպէ իտիլէճէք իսէ, պիր իշ կէօրիւլմէեէճէկինի շիմտիտէն պիլտի՝ ռիրիզ։ Իմտի, Սըրպիատա վէ Գա՝ բատաղտա, Պաղը սէրասքէրինին տու՝ յի իտարէսինէ, վէ ժէնէրալընընէ՝ լիեէթաֆպէկինէ ասուատան նեատէն է կիտ ասքէրլէրին, վէ պու կիւնքի կիւն սիլահ ալթընտա օլուպ, վաթան ուղրունա գանլարընը տէօքմէեէ հա՝ զը պուլունան 500 պին նէֆէր ի՝ կիտ ասքէրլէրին, վէ մուհաֆազայի միւք իշին ֆէվգէլաեէ ֆէտտաքեար՝ լըգտա պուլունմագտա օլան պիւթիւն միլլէթ նամընա օլարագ, Պաղը Ալի՝ նին նազարը տիգդաթընը, գուվվէյի ասքէրիեէնին թանզիմի, վէ պաշ ժէ՝ նէրալլարընը թէճրիպպէ իլէ կէօրիւլմիշ էհլիեէթսիզլիկի վէ ումումէն պօզուգ պիր հալտէ պուլունան իտարէսի ասքէրիեէ հագգընտա ֆէնընը ասքէրիյէ՝ եէ աչինա զէվաթը միեթէպէրէ թա՝ բաֆընտան վուգու պուլան գըրիթ՝ գալար իւզէրինէ ճէլլգ վէ տավէթ ի՝ տէրիզ։ (Լ՝. Հէրբլո)

—Միհէնտիս Օրէսին նէզարէթի ալ՝ թընտա օլարագ, Պաթում սէվահիլի՝ նէ պիր թագրմ թօրրիլէր վագ օլուն՝ մուշ տուր։

—Ճումաա իրթէսի կիւնիւ Ֆրանսա մասլահաթի կիւզարը Պաղը Ալիեէ կի՝ սէրէք, Խարիճիեէ նազրը բաշա հաղ՝ ըէթլէրիյլէ կէօրիշմիշ, վէ Սաատա՝ զամ հաղրէթլէրինին օ կիւն Պաղը Ա՝ լիեէ թէչրիֆի իտէմէտիրի [illegible] ըագմըշ տըր։

—Գօնֆէրանստա ճէրէեան իտէն միւքեալէմաթ վէ մուսալահասաթա տա՝ յիր էվրագը մուհիմմէեի վէ սայիր վու՝ գուաթը ըէսմիէյի հավի օլմագ իւզրէ, մէճլիսի մէպուսանընը քիւչատընտան սոնրա, տէվլէթի Ալիեէնին գըրմըզը քիթապը նամըյլա չըգարաճաղը ըէ՝ սալէեէ տէրճ օլունաճաղը Պասիրէթ՝ տէ կէօրիւլմիշ տիր։

—Ֆար տիւ Պոսֆօրտա չու վէճհ իլէ օղունմուշ տուր։

«Պաղը Ալինին Սըրպիսթան վէ Գա՝ բատաղ իլէ միւսալէհա իթմէք արզու՝ սունու մէյտանա գօյմասը իւզէրինէ, Սըրպիսթան պէյի ըրէնս Միլան Պա՝ պը Ալիեէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշի՝ տէ իտէրէք, նէ էսաս իւզէրինէ միւ՝ սալէհաեը միւզաքէրէ իթմէք իճապ իս՝ լէեէճէկինի սիւալ իյէմիշ, էլ Պաղը Ալիտէն տախի Սըրպիսթանընը մուհա՝ ըէպէտէն էվվէլքի հալինտէ իպղասը էսաս ղապուլ օլունաճաղը պէեան ի՝ տիմիշ տիր։ Բրէնս Միլան էսասը մէղ՝ քիւրէ մուվաֆֆաղաթլա, Վիէննա՝ տա պուլունան բօլիթիգա միւտիրի Մ՝. Զուքիղիչի միւզաքէրէեէ մէմուր իթմիշ տիր։

«Գարատաղա կէլինճէ, Պաղը Ալի նիմ ըէսմի սուրէթտէ իմարէթի մէղ՝ քիւրէեէ թասիֆի խաթթը իմթիեազ օլունապիլէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։ Հէր հալտէ չուրասը սահիհ տիր քի, Պաղը Ալինին միւսալէհա թէքլիֆինի Սըր՝ պիսթան վէ Գարատաղ պիլա չարթ վէ գայտ գալուլ իյէմէճէր տիր։»

—Ճէզայիրի պահրը սէֆիտ վալիսի Սավա բաշա հաղրէթլէրի, մէմուրյ՝ եէթ վէ ըիթպէյի ճէտիտէսինտէն տօլաեը թէչէքքիւր իշին, ճիւմաա իր՝ թէսի կիւնիւ մասէյնի հիւմաեունա կիտիպ, հուղուրու հաղրէթի Բաշի՝ շահիեէ չըդմըշ տըր։

—Պուլկարիսթան իսԹիլալընընն թէ՝ գըզ վէ թահղըզընա վէ խասարտիտ օլանլարընը թէրֆիեի հալինէ մէմուր օլան գօմիսիօն ըէյսի Սաատուլլահ սէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի, իքմալը մէմուրիեէթլէ, պու կիւնէրտէ Տէրի՝ սաատէթ ավտէթլէրի վէ՞ուլ տուր։

—Գարատաղ պէյի իլէ Պաղը Ալի՝ նին արասընը պուլմագ իշին, Գօնա՝ թան բաշա հաղրէթլէրի մէմուր թայ՝ ինին գըլընընը իշթիրմիշ տիր։

—Պաղը սէրասքէրի, թէգաֆուտ օ՝ լան իւմէրա վէ զաղաթանը ասաքիրի չահանէնին տէֆթէրիրինի թալէպ իյլէ՝ միշ, վէ զանընմըզ Նուսրէթ բաշա հաղրէթլէրի մուահէնէսինէ մէր՝ օրուշ, վէ Թարատաղան ավտէթ իյլէեէն միրիվա Տաղիսթանը Օսման բաշա Սիլիսթրէեէ մէմուր գըլընմըշ տըր։

—Կէչէն ճումաա կիւնքի սէլամլըգ ըէսմի ալիսինտէ զապիթան, ֆէսխանէ չուխասընտան մասմուլ էլպիսէ կիւրճ՝ միշ օլտուղլարը հալտէ, հաղրը պուլ՝ ունմուշլար տըր։

—Մէքթէպի սուլթանի միւտիրի եէ՝ րինէ եա Ս՝. [illegible] Ֆէչնանի հաղրէթլէրի, վէ եա Պ՝. [illegible] ճէկգա տայիրէսի բէ՝ յիսի Բէսթէմ Էֆէնտիինին թայէին գը՝ ըընճագ իշիրմիշ տիր։

—Մէքեամիսի ասքէրիեէ նէզարէ՝ թի ալիհյէսինէ, մապէյնի հիւմաեունի Ֆէրիգի Սայիտ բաշա հաղրէթլէրինին մէմուրիեէթի իճրա գըլընընը տիր։

— Սաատ զամ հաղրէթլէրի ճիւղի նամիզաճ օլտուղլարը ճիհէթլէ, ճիւ՝ մաա իրթէսի կիւնիւ Պաղը Ալիի թէչրիֆ իտէմէ միշլէր իտի։ Սաատը միշարիլէյհա հաղրէթլէրինին քէյֆի՝ սիզլիքլէրի մէսմուլի Շահանէ պուլ՝ բուլտուգտա սէրեավէրլէրի վասէթա՝ սը յա խաթըրլարը իսթիֆսար օլուն՝ մուշ տուր։ Վէ տիւնքի կիւն իեա՝ տէյի սըհհէթ պուեուրմալարը յա, հանէսէ պուլունուգ [illegible] Պաղը Ալիեէ կէլէրէք, մէճլիսի խաս՝ սա ըիեասէթ պուեուրմուշլար տըր։

—Պահրիեէ նազրը Ըէուֆ բաշա հաղրէթլէրինին Խաթանպօլա կէլտի՝ քլէրինի, վէ հաթթա հուզուրու Շա՝ հանէեէ չըգտըգլարընը պաղը զաղէ՝ թալար եապմըշլար իսէ տէ, պունուն՝ ապը օրմաեըպ, Մըսխթար բաշա կիթ՝ մէյինճէ, պիր թարաֆա այրըլմա՝ եաճաղլարը մուհադդագ տըր։

[Սապահ]

—Ինկիլիզի մատամ Սթրանկֆօ՝ տուն իեանէյի հարպիեէ իշին աշտը՝ ղը պիր ճէմիեէթտէ, յունվարընն օնսի՝ ըինտէն ելիրմի իշիեէ գատար թօր՝ լանընլան իեաճէնին մըգտարը ելիկրմի եէսի պին ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օրմուշ տուր։

—Կէչէն ճիւմաա կիւնիւ սաղսալա՝ ընը Աէնիհա սուլթան հաղրէթլէրինին սաքին օլտուգլարը Գուրու չէշմէ սա՝ հիսկրայը [illegible] ընը եաղմըշ իտիր։ Մէղ՝ քիւր [illegible] տան մէյտանին [illegible] տա՝ յիրէսինին պիր գրամը վէ խատէմէ տայիրէսի պուլթարըլասիլտիկի կիպի, էշանընը պիր գրամը տախի գուրթա՝ ըըլմըշ տըր։ Ամէն, հարէմ տայիրէսինտէ պիր սօղատան զուհրա կէլմիշ տիր։ Սուլթանը միշարիէյհա հարի՝ գին վուգուրունտէն պիր կիւն էվվէլ, մէղքիւր [illegible] թա նազ իթմիշ օլտուգ՝ լարընտան, եալընըզ պիր կիւն իգա՝ մէթ իթմիշ տիր։ Իշտու սէրայ, Ա՝ տիլէ սուլթան հաղրէթլէրինին մալը օլարագ պիր սէնէ ագտէմ սուլթան Ադտիւլ Ազիզ խան հաղրէթլէրի թա՝ բաֆընտան իշթիրա պուլրուլմուշ, վէ թամիրաթ վէ մէֆրուշաթ իշին 20,000 լիրա սարֆ ըընընմըշ իտի։

—Զանագ գալիսընտան եազը՝ եօրլար քի, օրատա պիր գաշ Ինկիլիզ գապիթանը պուլունարագ, պօղազընն ումումի խթիհքեամաթընը մուայենէ իտէօրլար իմիշ։ Ռիվանէթէ կէօրէ, պու առատիար տէվլէթի Ալիեէ ճա՝ նիպինտէն մասչ ալարագ, պու խըտ՝ մէթէ մէմուր իմիշլէր։

—Ղազէթամիզդն պատրաճաղը սը՝ բատա Սատրաղամ Միհանթ բաշա հաղրէթլէրինին աղլի իլէ, եէրինէ ճէվմէկթ բաշա հաղրէթլէրինին Սա՝ սարէթէ նասլ ու թայէին պուլրու՝ լուգունու խասէր ալընընը գը՝ ըընմըշ տըր։

ՍԻՐԵԼԻ ԵՎ ՍԻՐԵԼԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ամենայն դեպքում, ինչպես ասում է Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի գրադարանապետ Ֆրանսուա Ֆերանդը, «սիրելը գրքերի մասին գրելն է»։ Նրա նոր գիրքը՝ «Սիրելիներ. գրքեր սիրելիների մասին», հրատարակվել է Գալիմարի հրատարակչության կողմից։ Գիրքը ներառում է հեղինակի 47 էսսե՝ գրված 2018–2023 թվականներին։ Դրանցում նա գրում է ոչ միայն գրքերի, այլև գրադարանների, գրադարանավարների և գրքերի հանդեպ սիրո մասին։

Ֆերանդը գրում է, որ գրադարանը նրա համար «ոչ թե գրքերի պահեստ, այլ հիշողության տաճար է, որտեղ ամեն գիրք սպասում է իր ընթերցողին՝ հարյուրավոր տարիներ անց»։ Նա հիշեցնում է, որ Ալեքսանդրիայի գրադարանը կրակի մատնվելուց հետո գրքերի մեծ մասը դեռ գոյություն ունի՝ ինչպես հիշողություն, ինչպես մեջբերումներ, ինչպես հեղինակների հիշատակներ։

Գրքում հեղինակը հետաքրքրվում է նաև թվային դարաշրջանի հարցերով։ Նա գրում է, որ էլեկտրոնային գրքերը չեն սպանել գրքերը, բայց փոխել են դրանց հանդեպ վերաբերմունքը։ Ֆերանդը գրում է, որ էկրանը ավելի հեշտ է կարդալ, բայց դժվար է հիշել։ Նա գրում է, որ թղթի վրա գրքերը ունեն հոտ, ունեն քաշ, ունեն տեղ՝ գրադարանի դարակում։ Թվային գրքերը չունեն դրանք։

Գրքի ամենահետաքրքիր գլուխներից մեկում Ֆերանդը գրում է գրքերի գողության մասին։ Նա գրում է, որ գրադարանավարները գրքերի գողությունը համարում են ամենավատ հանցագործությունը, քանի որ գիրքը գողանալով գողը զրկում է մյուսներին։ Նա գրում է, որ գրքերի գողությունը հաճախ կապվում է հոգեբանական խանգարումների հետ։ Գրքերը գողանալիս մարդը փորձում է տիրանալ գիտելիքին, բայց դրանով զրկում է մյուսներին։

Գրքի վերջին գլուխը նվիրված է գրքերի մահվան։ Ֆերանդը գրում է, որ գրքերը մահանում են երեք անգամ՝ առաջին անգամ՝ երբ մահանում է հեղինակը, երկրորդ անգամ՝ երբ գրադարանը կրակի մատնվում է, և երրորդ անգամ՝ երբ վերջին ընթերցողը մահանում է։ Նա գրում է, որ գրքերը ապրում են հազարավոր տարիներ, բայց դրանք մահանում են, երբ մոռացվում են։

Գրքի հեղինակը գրում է, որ գրադարանը նրա համար «ոչ թե գրքերի պահեստ, այլ հիշողության տաճար է, որտեղ ամեն գիրք սպասում է իր ընթերցողին՝ հարյուրավոր տարիներ անց»։ Նա գր

խօտ գապահաթ իլէ մահքիւմ օլ-տուղու հալտէ, ղազէթա վէ եա-խօտ վարագայի մէվգուլթա հինի մահպուսիյէթ վէ եախօտ հուգու-գը մէտէնիյէսինտէն միւտտէթի մահճուրիյէթինտէ գանօնէն լա-ղըմ օլան էվսաֆը հայիզ տիկէր պիր միւտիրի մէսուլ թարաֆը-տան նէշը օլունուր։

ԻՔԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

(Ղազէթալարըն բուլ ըսմի վէ մէրճայի ըսմիսինէ իրսալը վէ զիրինէ միւտիրի մէսուլուն վազը իմզասը պէ-եանընտա տբը։)

Օն իւչինճիւ մատտէ.—Ղազէ-թալար վէ էվրագը մէվգուլթա բուլ ըսմինտէն մուաֆ տբը։

Օն տէօրտինճիւ մատտէ.—Ղա-զէթալարըն վէ եախօտ էվրագը մէվգուլթանըն հէր պիր նօմէրօ-սու ագիպի թապինտէ, Տէրիսաա-ատէթտէ Մաթպուաթ իտարէսինէ, վէ վիլաեէթլերտէ վալի վէ եախօտ միւթէսարրֆա միւտիրի մէսուլուն խաթթը տէսթի իլէ իմզասընը հա-վի օլարագ, իքիշեր նիւսխէ իր-սալ գելընաճագ տբը։ Մէրճայի ըսմիսինէ իրսալ օլունմաեան ղա-զէթալարըն միւտիրի մէսուլլերին-տէն իրսալ ութմէտիքլերի հէր պիր նիւմէրօ իչին իքիշեր Օսմանլը ալթունու ճէզայի նագտի ալընը։

Օն պէշինճի մատտէ.—Միւտի-րի մէսուլուն իմզասը հէր պիր նիւսխէնին զիրինտէ թապ օլունա-ճագ, վէ թապ օլունմատըղը հալ-տէ, հէր պիր նիւմէրօտան իքի-շեր ատէտ Օսմանլը ալթունու ճէ-զայի նագտի ալընաճագ տբը։

Օն ալթընճը մատտէ.—Միւ-տիրլեր ղազէթա վէ եա վարագայի մէվգուլթալարընըն հէր պիր նիւ-մէրօսունուն միւնտէրիճաթընտան մէսուլ օլտուղունտան, իթթիհամ օլունան մէգալաթտան տօլայը գա-նունէն մազհարը միւճաղաթ օլուր։ Մէգալէ ախէր ղէվաթըն իմզա-լարը իլէ թապ օլունմուշ իսէ, իմ-զա սահիպլերի հագգընտա տախի միւշթէրէքէն իճրայի միւճաղաթ օլունուր։ Ղազէթա վէ եախօտ էվրագը մէվգուլթա հագլարընտա հիւքմ օլունան ճէզայի նագտիյի սահիպլերի միւշթէրէքէն վէ միւ-թէքեաֆիլէն թէտիյէ ութմէկէ մէճպուր տբրլար։

(Տէվամի)

—Ալմանէրը ցայթունկ ղազէ-թասը Վիէննատան չու աթիտէքի թէլէկրաֆը նէշը ութմիշ տիր։

Պապը Ալի տէվլէթլերին թէք-լիֆի աքսինէ օլարագ, գօնֆէրան-սըն բրօթօգոլլարընը նէշը իյլէմէք նիեէթինտէ պուլունուեօր։ Վիէն-նա սալթանաթը Սէնիյէյէ սէֆիրի պիզզաթ գօնթ Անտրասիէ, Պա-պը Ալինին նիեէթլերինի եանի վատ օլունան իսլահաթըն սիւրաթ-լէ մէվգբի իճրաեէ վազ օլունմա-սը, վէ հարպա սէպէպ վիրմէեէ-րէք Սբրպ իլէ Դարատաղըն պիր սաաթ եվվէլ ութաաթընը մէվգբի հուսուլէ կէթիրմէսի խուսուսու-նու խիւլասաթէն պէեան ութմիշ տիր։

Ռուսիա Դարատէնիզսէվահիլին-տէ պուլունան ութիհքեամաթըն թագվիլեէսինի էմր ութտի։ Իքի-շեր թապուր չարխաճը վէ քէօր-բիւճիւ Բրութտա իգամէթ ութ-միշլեր տիր։ Դարատաղտա պիր մէճլիսի ասքերի ադտ օլունտու։

—Մէսէլէյի հազբրէ հագգընտա Խարիճիյէ նէզարէթի ճէլիլէ-սի ճանիպլինտէն էն սոն թարիխլէ սիւֆէրայի սալթանաթը Սէնիյէյէ իրսալ գելընան թահրիրաթը ու-մուվիյէնին պիր սուրէթի Ալէգո բաշա թարաֆընտան Ավթրիա խարիճիյէ նազբրընա թէպլիղ օ-լունմաղլա, հավի օլտուղու խու-սուսաթ իւզերինէ ալթը տէվլէթ-լեր իլէ միւզաքէրաթա պաշլանը-լաճագ իմիշ։

—Վիէննատա թապ օլունան Ա-պէնտ Պըլաթ դազէթասընըն իգա-տէսինէ նէզարէն, տէվլէթի Ալիյէ Բակիւզա շէհպէնտէրի Տանիշ է-ֆէնտի պիր գաչ կիւնէ գատար մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ Դա-րատաղ իմարէթինին մագարբը պուլունան Զէթինէյէ իզամ օլու-նաճագ տբը։

—Տէվլէթի Ալիյէ իլէ Ռուսիա պէյնինտէ մուհարէպէ զուհու-րինտէ, Բարիս ահտնամէսի պուն-լարճա թապիի հիւքիւմիւզ գա-լաճագ իսէ տէ, իշպու ահտնամէ ահքեամընըն սայիր տէվլէթլեր ա-բրասընտա միւթէպէր վէ մէրի իւլ իճրա գալմասընը թալէպ իտէճէ-յինի, Ինկիլթէրրա տէվլէթի պու-քէրրէ Ալմանեա տէվլէթի Խարի-ճիյէ նէզարէթինէ սուրէթի մահ-ըմանտէ պէեան վէ իշար իյլէ-տիկինի Պէրլին զազէթալարը ըի-վաեէթ իտիեօրլար։

(Բոսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթինտէն)

Ուսմանլուն մէնաֆի վէ մէարի-ֆինէ խատէմ օլան ղազէթալարընը սայէյի մուվաֆֆագէյէթվայէ-յի հազրէթի միւլիւքեանէտէ միւ-ճերրեռ թատիլի իւճուրաթը, գա-բարը ալի իգթիզասընտան օլմաղլա, պատէմա մէմալիքի մահրուսէյի ճէնապը Բատիշահիտէն, իթթի-հատա տախիլ պուլունան տէվ-լէթլեր մէմալիքինէ կէօնտէրիլէ-ճէք օլան, վէ պիր կրամտան էլլի կրամա գատար սըգլէթտէ պու-լունան ղազէթալարտան օն, վէ քէզալիք Տէրիսաատէթտէն տա-խիլի մէմալիքի հազրէթի Բա-տիշահիեէ, վէ վիլաեէթի ճէ-լիլէտէն եէկտիկէրինէ, վէ եա-խօտ Տէրիսաատէթէ կէօնտէրիլէ-ճէք, վէ վէզնի տէրէճէյի մէզ-քիւրէտէ պուլունաճագ օլան ղա-զէթալարտան տախի պատէղին օ-նար բարա իւճրէթ իութիֆա, վէ պու պապտէ օլան թարիֆայի ճէտի-տէնէն թաֆսիլաթը պատէմա ի-լան վէ իմպա օլունաճաղը ճիհէթ-լէ շիմտիլէք ղազէթալարլա օլան իշպու թէնէզզիւլիւ իւճրէթին ի-լանընա իսթիտար օլունուր։

(Տիկէր)

Բոսթալարա թէվտի օլունմագ-տա պուլունան ղազէթալարընը տէ-բունինէ մէքեաթիպ վէսայիրէ վազ իտիլմէմէք, վէ քիմին թարաֆընա կիտէճէք իսէ, իսմ ու շէօհրէթի գուշաղը իւզերինէ եազըլըպ, տէ-բունի պիրունինէ իֆատէյի մէրամ ղըմընընտա պաշգա շէյլեր եա-զըլմամագ նիզամը իգթիզասըն-տան իքէն, պունա պաղը մա-հէլլերտէ բիաեէթ իտիլմէեէ-րէք, ղազէթալարընը գուշաղլա-ըը իւզերինէ, օ մագուլէ եազը-լար եազըլըբղը, վէ ղազէթա բա-քէթլերի տէրունինէ մէքթուպլար վազ օլունտուղու կէօրիւլմէքտէ, վէ կէչէն կիւն Ամասիատա հաճի Ահմէտ էֆէնտի նամընա օլարագ, վէրիլէն պիր բաքէթ ղազէթա տէրունինտէ, Ատլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի մէօհրիյլէ մախթում, վէ Սիվաս վիլաեէթի ճէլիլէսինէ օլա-րագ, պիր գբթա թահրիրաթ զու-հուր էյլետիյի, վէ ասհապը եէ-տինէ վիրիլէն էվամիրնամէ վէ մու-հարրէրաթը Ալիեէ, Բոսթախանէ-եէ կէօթիւրիւլտիւկիւ հալտէ, իւճրէթ ալընմասը նիզամը իգթի-զասընտան պուլունատուղու ճիհէթ-լէ, մէղքիւր թահրիրաթ սահի-պինին զուհուրինէ գատար Բոս-թախանէտէ թէվզըֆ իսիլմիշ տիր։ Սահիպի հէր քիմ իսէ, Բոսթախա-նէեէ կէլիպ, իճրէթինի թէէտիյէ էյլէմէսի, վէ զազէթա բաքէթլե-րի տէրունինէ սուսուլ վէ նիզամը-նա մէնաֆի շէյլեր վազ իսիլմէ-մէսի զըմընտա, թէքրար իլանը-դէյիֆէթէ միւպաշէրէթ օլուն-տու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մի ոմն ի հայկազուն բարեկամաց մեր-ոց յԵւրոպա բնակելոց, դյուտագայ յօդուածն յուղարկեալ է մեզ 'ի հր-ատարակութիւն։

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԱՍԴԵՐՏԱՄ

. . . . Հաղիւ հաղ յԱմսդերտամ ժամանեցինք, ինձ ընկերացած Հոլանտացի բարեկամիս ըսի, թէ փափաքիմ երթալ Հայոց եկեղեցին տեսնել։ Ձգիտեմ այդպիսի եկեղեցի Ամսդերտամի մէջ, պատասխանեց նա, սակայն պահ մի խորհելէ զկնի յաւելուց. Հայոց եկեղեցի՞ ասելով՝ Պարսկական եկեղեցի՞ կիմանաք արդեօք։

Ենթադրելով որ մեր գաղթականք Հայերն ժամանակաւ Պարսկաստանէն հոս ուելով՝ Հոլանտացիք Պարսկաստան ազգ ճանչցած և հետեւապէս իրենց եկեղեցւոյն ևս Պարսկականանունը տուած են, (թէպէտև հուսկ յետոյ ուրիշ Հոլանտացիներու հետ խօսելով՝ անոնք կատարելապէս Հայ անունը կուտային մեր եկեղեցւոյն), բարի, Պարսկական եկեղեցի, հոն առաջնորդեցէք իս, ասացի, ու կառք մի կանչեով զրուցեցինք կառավարին հոն ուղղել զմեզ։ Տասն վայրկենի չափ չըլլագայելէ զկնի, կառքը կնկ առաւ պարզ տեսքով տան մի առջեւ։ Տարակոյս չկար որ հոս էր Հայոց եկեղեցին . . . քանի տան դրան ճակատը Հայկակա՝ մեծ տառերով յիշատակագրուիւն և խաչ մի կար, մարմարեայ քարի վերայ փորագրեալ։

Կը խոստովանիմ, որ նոյն վայրկենին խիստ տուր խորհրդածութիւններ ունեայ . . . Եւրոպիոյ հիւսիսային մէջ ծայրը, հայրենիքէ 3000 մղոն Փռի, օտար քաղաքի մէջ, հայկական եկեղեցւոյ մի առջև գտանէի, զոր գրեթէ 200 տարի առաջ Հայ գաղթականներ կառուցած էին . . . . . : Այժմ եկեղեցին հոն էր . . . բայց ո՞ւր էին Հայերը . . . . . : Անհամբերութեամբ կառքէն դուրս ցատկեցի և տան դուռը զարկի։ Դիւթութեան քոյրմի դուռը բացաւ, և մեղմիկ ձայնով հարցուց թէ ի՞նչ կուզէք։ այոյ եկեղեցին կը փափաքիմ տեսել, պատասխանեցի։ Կոյսը զտմացմամբ ինձ կը նայէր։ Այո՛, բաւ այս հայկական եկեղեցի էր ժամանակաւ, սակայն մի քանի տարի առաջ կրօնական ընկերութիւն մի ծախու առնելով, նոյնը այժմ նորատի աղքատ մանկանց դպրոց է։ Այս անակնկալ լուրը զիս առաւել վրդովեց և ինքնօրէն կըսէի «ի՞նչպէս, Հայոց եկեղեցին Հայոց կը վերաբերի, ո՞վ իրաւունք ունի նոյնը վաճառելու», և ինդրեցի բարեսէր կոյսէն որ հաճի ինձ այս մասին տեղեկութիւններ հաղորդել։ Ներեցէ՛ք, ըսի, հետաքրքրութեանս զոր բնական պիտի գտնէք երբ իմանաք թէ ես իսկ Հայ եմ, և հեռաւոր երկրէ կուգամ իմ ազգային եկեղեցին տեսնելու համար։

Եթէ դիմէք պարոնայք Թրավայլինս, Վէրթհայ և Բուհն փաստաբաններուն՝ անոնցմէ ձեր փափաքած տեղեկութիւններն կըրնաք ընդունել, պատասխանեց բարի կոյսը, և միանգամայն հրաւիրեց զիս եկեղեցին տեսնել։

Եկեղեցին սեպհական եկեղեցւոյ ձեւ չունի, այլ պարզ ընդարձակ սրահ մի՝ հարաւային կողմը փողոցին վերայ, վեց պատուհաններով։ Հետաքրքրութեամբ ամէն կողմ կը նայէի թէ արդեօք եկեղեցւոյ սեփհական նիւթ կամ յիշատակութիւն մի կրնա՞մ գտնելու. բայց 'ի զուր, ինչու որ սեղան կամ ատեան իսկ չկար, ամէն ինչ այլայլած էր։ Այս սրահին մէջ 100 ի չափ նորատի մանկունք կը կրթուին Դթութեան Քերց հոգատարութեամբ։

Տան երկրորդ դատիկոն ևս մի քանի սենեակներ կային, նոյպէս երրորդ դատիկոնը՝ զոր կրօնական ընկերութիւնը նորոգ բարձրացուցած էր։

Շնորհակալութիւնս յայտնեցի բարի կոյսին, և եկեղեցիէն հեռանալէ առաջ, փութացայ օրինակել եկեղեցւոյ ներքին և արտաքին դրանց վերայ գտնուած հայերէն յիշատակագրութիւնքը։ Եկեղեցւոյ ներքին դրան ճակատը հետեւեալը գրուած էր, զոր կը նշանակեմք առանց կէտի մի այլայլութեան։

«Վերանորոգեցաւ դուռս 'ի
«Թուոյ Փրկչին 1749 հանդերձ
«լայնացուցմամբ գաւթին և
«մարմարոնեա սալակապիւ
«ընդ որմոյն, և գեղեցկապէս
«ծաղկմամբ առաստաղին։
«Արդեամբ Ջուղայեցւոյ տէր
«Առաքելէնց Պողոսեն ՀՀԷ
«պարոն Առաքելին, յիշատակ
«իւրն և ղիւրն հանգուցեալ
«ծնող զհօրն Պողոսի, որդի
«պարոն Առաքելին, յիշա-
«տակ իւրն, ղիւր հանգուց-
«եալ ծնողացն զկենդանի մօրն Վալիդուչին»։

Իսկ եկեղեցւոյ արտաքին դուռը բաւական փառաւոր տեսք ունի, գեղեցիկ մարմարեայ քարերով շինուած և բաց 'ի հայերէն յիշատակագրութենէ գտանի նաև դրան ճակատը Դառն Աստուծոյ մի դրօշակաւ, և սուրբ Գրոց վերայ հաստատեալ. նաեւ փառաւոր խաչ մի մէջտեղն, և այսպէս գրած, Ամի 1714։

Այս դրան վրայ եւս հետեւեալ յիշատակագրութիւնը կը գտնուի։

«Վերստին նորոգեցաւ դուռս
«'ի թուին. Հայոց Ռ. Ճ. Ղ.
«Ը. հանդերձ աստիճանօք
«վերին և ներքին լուսամտօք
«ծախիւք 'ի սոյն սուրբ Հռ.
«գի Եկեղեցւոյ սպասաւորի,
«Մինասի որդի Յովհաննէսի
«վարդապետի Ամասացւոյ 'ի
«վեշտասան երրորդում ամի
«սպասաւորութեան իւրոյ յի-
«շատակ իւրն և ղիւր ննջեց-
«եալ ծնողացն»։

Խիստ հետաքրքիր էի իմանալ՝ թէ ազգային սեփհականութիւն մը որո՞ւ հրամանաւ վաճառուած էր. հետեւապէս առանց յապաղելու փութացայ ներկայանալ Դըթութեան քեռ նշանակած պարոնայ, և հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացայ։

Պարոն Թրավայլինս մեծ բարութեամբ հաղորդեց ինձ. թէ 'ի հաշիւ մի կրօնական ընկերութեան, երկու տարի առաջ գրնած էր նոյն եկեղեցին 'ի դին 12.000 հոլանտական ֆիորինի։

Նոյնպէս պարոն Վէրթհայմ ի-մացոյց ինձ թէ վաճառած էր նոյն եկեղեցին, Ամսդերտամի Ռուսիոյ ընդհանուր հիւպատոսի միջնորդութեամբ, յանուն և հրամանաւ վեհափառ տէր Դէորգ կաթողիկոսին ամենայն Հայոց։

Իսկ պարոն Բուհն՝ որուն հետ երկարօրէն տեսակցիլ հարկ եղաւ 'ի սկզբան, խնդրեմ, ըսաւ, որպէս հետ պատիւ ունիմ տեսնուելու։

Այցելութեան տոմսակս ներկայացնելով իրեն՝ շնորհք ըրէք Հայի մը որ հեռաւոր երկրէ կուգայ չգլանալ այն տեղեկութիւններն՝ որոնք իրեն համար մեծ արժէք ունին ըսի։

Այս պատկառելի անձը մարդասիրաբար հետեւեալս հաղորդեց ինձ։

18·6 նոյեմբեր 12ին Ամսդերտամի դատաստանական ատեանը ինձ յանձնեց Հայոց եկեղեցւոյ վերատեսչութիւնը։ Նոյն ժամանակ եկեղեցին իրեն սեփհականութիւն ունէր պատրաստ փոքրիկ գումարմի, որուն տոկոսիքովն սպասաւորի մի վարձքը կը վճարուէր. սակայն քաղաքում Ամսդերտամի մէջ ոչ մի Հայ կամ Հայ ընտանիք կը գտնուի։ հետեւարար եկեղեցին միշտ պարապ էր։

Արդ եկեղեցւոյ վերատեսչութիւնն ինձ յանձնուելէ զկնի, փոխանակ զուր տեղը սպասաւորի վարձք վճարելու, ջանացի և յաջողեցայ կրօնական մի ընկերութեան վարձել նոյնը, ինչպէս նաև եկեղեցւոյ մառանը, և այս կերպիւ արդիւնաւորեցի եկեղեցւոյ հասոյթը. և վարձքէ և տոկոսիքներէ արտադրեալ գումարն մինչև 15.000 հոլանտական ֆիորինի բարձրացաւ։

Մի քանի տարի առաջ, ըսաւ, քաղաքիս Ռուսիոյ հիւպատոսի միջնորդութեամբ և ամենայն Հայոց կաթողիկոսի հրամանաւ վաճառեցաւ նոյն եկեղեցին կրօնական միոյ ընկերութեան, 'ի գին 12.000 հոլանտական ֆիորինի, և թէ՛ այս գումարը և թէ՛ եկեղեցւոյ սեփհական պատրաստ գումարը 15.000 ֆիորինի չափ, ինչպէս նաև մի քանի հայերէն գիրքեր, ոսկեթել զգեստներ, երկու պատկեր ևայլն, Ռուսիոյ հիւպատոսին յանձնուեցան՝ Էջմիածնայ ամենայն Հայոց կաթողիկոսին խրկուելու համար։

Նորին Վեհափառ. Սրբազնութիւնը հրամայեր և պահանջեր է վաճառման դաշնագրոյն մէջ նշանակել, և մանաւոր պայմանաւ հաստատել, որ արդի կրօնական ընկերութիւնը, որ գնած է նոյն եկեղեցին, եթէ պարապուորի երբէք ուրիշի վաճառել, եկեղեցւոյ արտաքին և ներքին դրանց վրայ եղած հայերէն յիշատակագրութեամբ քարերը Նորին Վեհափառ. Սրբազնութեան հրամանին ներքև պիտի դրուին։

Այս ազնիւ և բարի անձին (պարոն Բուհնի) Հայոց եկեղեցւոյ 18 տարուան միջոցի մէջ մատուցած հաւատարիմ ծառայութեանց համար, շնորհիւ և առաջարկութեամբ Վեհափառ Կաթողիկոսին Հայոց, Ռուսիոյ կայսերական կառավարութիւնէն մի պատուանշան շնորհած է նմա։

Զկամիմք այսպիսի ազգային հաստատութեան մի վաճառման խնդրոյն վերայ դիտողութիւններ ընել առ, միայն թէ կը յուսամք որ Նորին Վեհափառ. Սրբազնութիւնը այս Ամսդերտամի եկեղեցիէն արտադրեալ գումարը ազգային այնպիսի հաստատութեան համար

գործած լինի, որով Ամդերտամի Հայոց յիշատակը անմոռաց մնայ։

. . .

(Արշալոյս Արարատեան)

Իշխէ Վանտան ալմշ օլտուղումուզ վէ հիւմա իրթէսի կիւնիւ նիւսխէսիզտէ իշար իյլէտիկիմիզ տիլսիզան մէքթուպու պու կիւն տէրճ իտէրիզ։

Վան, 20 Դեկտ. 1876

. . . Խմբագիր,

Կարինի կուսակալէն հեռագիր եկաւ անցած երկուշաբթի օր մեր Ազգառաջնորդարանը թէ Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտի և Խաչատուր Խան էֆէնտին քննիչ կարգուած են Դեկտ. 1 ի սոսկալի հրդեհին համար. և թէ քիչ օրէն Վան կը հասնին։ Խան էֆէնտին դեռ չ'է եկած. իսկ Նազիֆ էֆէնտին ալ թէև հոս հասած, բայց իւր պաշտօնին չ'է ձեռնարկած։ Կերևի թէ այդ քննութիւնը յետաձգուած է առ այժմ, Վանի «միթէսարրըֆ»-ութիւնը Կարինէն անջատուած և կուսակալութիւն դարձած լինելով և թէ հետևապէս այս մասին արժան եղածը Վանի նորընտիր կուսակալը պիտի տնօրինէ։

Քաղաքիս կառավարիչ Զիա փաշան՝ որ բաւական ժամանակէ յետէ հիւանդացած, անկողնի կը ծառայէր, Դեկտ. 13 երկուշաբթի օր մեռաւ, և հետևեալ օր շքեղ հանդէսով թաղուեցաւ։ Ձիշդ այն միջոցին որ Զիա փաշա աշխարհէն կը հրաժարէր, Բ. Դուռէն ալ հեռագիր եկաւ թէ իւր պաշտօնէն հրաժարուած է և թէ Վանի կառավարչութիւնը կուսակալութիւն դառնալով, Շղոտրացի Մէհմէտ փաշայի Վսեմ. որդին որ Խարբերդի կառավարիչն է, Վան պիտի գայ կուսակալի պաշտօնով։ Նորին Վսեմութիւնը անհամբեր կը սպասուի այս տեղ, զի իւր արդարասիրական համբաւը յառաջքան 'ղինք հոս եկած լինելով, ամենն ալ կը յուսան որ թէրևս սորա օրով հանդստութիւն գտնէ Վան։

Աղթամարի Խաչատուր եպիսկոպոսը Դեկտ. 16 ին Վան եկաւ բաւական շքեղ հանդէսով, և իւր շքանշաններովը զարդարուած։ Ընդհանուր փոխադարձ այցելութիւններ կը լինին։

Վանի տխուր վիճակը կը շարունակէ դեռ։ Երբ հարկ կը լինի գրել հայ ժողովուրդի կեանքին վրայ, զբաղչս անգամ յառաջ չ'երթար։ Երեք ամիսն աւելի է որ Հայաստանի մէջ կը շրջիմ և այս տեղի ժողովրդին նիւթական, բարոյական և մտաւորական վիճակը այնպիսի տխուր և խոր տպաւորութիւն արած է վրաս որ մելամաղձ տիրած է սիրտիս մէջ։ Երբեմն այն ատենն խոր մտածումներս մէջ կ'ընկղմիմ, որ չը յիշելով ուր և որ առջև լինիլս, կը սկսիմ ա՛խ ա՛խ գոչել և հառաչել աղգիս վրայ։ Հայրենիքի թշուառութիւնները նայն իսկ իւր աչքով տեսնելը և ազգի սէրով աշխարհիս մի այնպիսի բուռն և անդիմադրելի զգացում յառաջ կը բերէ որ նոա ենթակայ եղողը միայն կրնայ իմանա . . . ։ Դեկտ. 1 ի աղետալի հրդեհէն հետէ, սիրտս բոլորովին ճնշուած՝ տխուր մելամաղձի ազդեցութենէ, տկարութիւն եկաւ վրաս, այնպէս որ սաթպուեցայ երկու շաբաթի չափ թաղուլ անձնական գործս և հառաչելով սկսայ խափարիլ. այլ աւա՜ղ, չը պատահեցայ մի անկեղծ և անձնուէր աղգասէրի որ արձագանք տար, մտերիմ և սրտակից դառնար ինձ և 'զիս սփոփէր։

Ո՞ր անձին պարզէի սիրտս, ո՞ր ում խօսքի վստահէի, երբ կը տեսնէի թէ 'զիս կը շրջապատեն տգիտութիւնը որոյ վահանն է անզգայութիւն, և վեհերոտութիւնը որ խոհեմութիւնի դիմակով ծպտած հրապարակ կը գայ։ Լռութիւնը իմ սովորական վիճակս եղած, չ'եմ ուզեր ոչ ոքին հետ խօսակցիլ, զի ի՞նչ խօսիմ, քանի որ շուրջս գտնուողներ չ'են հասկանար լեզուս, չ'են հասկանար սիրտս . . . ։

Մի դառն ճշմարտութիւն յայտնած կը լինիմ երբ ասեմ թէ գաւառացի ժողովուրդը բնաւ գաղափար չ'ունի քաղաքական առաքինութիւնների վրայ և այդ է պատճառ 'որ կը հարստահարուի յաճախ։ Այն վարժարանները՝ յորոց լուսաւորութիւն կ'ակնկալեմք, միայն դրաբառի ցամաք ուսումն կ'աւանդեն աշակերտին որ Եզնիկի և Թէսաւրոսի մէջ թարթափելով, հին աշխարհին գաղափարներովը նոր մարդ լինիլ կը ձգնի։ Որպէս զի գաւառացի ժողովուրդը բարթափի իւր քունէն, գիտնայ թէ ի՞նչ է քաղաքական կեանքը, ազատ և լուսաւոր գաղափարներ ունենայ, անհրաժեշտ հարկ է որ մի Եւրոպական լեզուի ուսումը ստիպողական դառնայ իւր վարժարաններին մէջ։ Աւելի քան 'զայս խօսիլ խոհեմութիւն չ'եմք համարիր . . . ։

Վերջապէս Հայ ժողովուրդին վերայ մեր լսածներէն և տեսածներէն սա համոզումը ունեցած, եմք թէ պէտք է որ այս ժողովուրդը կամ իբր Հայ ապրի, կամ բնաւ չ'ապրի որ իւր պատմութիւնին այսպիսի սոսկալի աբատ չը բերէ։ Այս պարագայիս մէջ միջին ճանապարհ չը կայ, սոցա մէջ տեղի ճանապարհը արտասուքէ կազմուած ովկիան է, ուր կը խղդուի մարդ, գերեզմանի անգամ չ'արժանանալով . . . ։

Մ'իչա Զերդ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

. . . Խմբագիր,

Կը խնդրեմք որ բարեհաճիք տեղեկութիւն հանրութեան հրատարակել Զեր պատուական թերթին մէջ թէ 'ի նպաստ գիւղիս Արամեան երկսեռ վարժարանի, 1876 տարւոյ 11/23 Դեկտեմբերին տբրուած թատերական ներկայացման զուտ հասոյթն եղած է 9249 1/2 ղրշ. ընթացիկ դրամ, որ ամբողջապէս յանձնուած է պատուարժան Թ. ղ. խորհրդոյ։

Մնամք

1877 Յունվ. 21 Մեծաւ յարգանօք
Ի Դատը գիւղ. Ի դիմաց
Յանձնաժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. Յ. Գաբրիէլ
Յովակիմեան Նորատունկեան

ԻԼԱՆԱԹ

Տէվայիրի ինթիխապիէտէն օնունճու տայիրէնին միւշթէմիլ օլտուղու Սահապեան Թանգիմ Օգանեան մէմհուր տէֆթէրլեր քեամիլէն պէլ վիրուտ մուամէլէյի լաղբմէսի իճրա գելընմբշ, վէ պէր մուճիպ պէեանամէ ահալինին ինթիխապէյա վէ գուրա իլէ աղասը էսամիսի զիյրտէ մուհարրէր զէվաթտան միւրէքքէպ թէշքիլ օլունան գօմիսիօն ըիասէթինէ պու քէրրէ, էքոէրիյէթ արա իլէ, զէվաթ միւմանիլէյհիւմտէն թապիպ սաատէթլու Սէրվիչէն էֆէնտի ինթիխապ օլունմուշ օլտուղունտան, վէ իշպու գօմիսիօն շէհրի հալին երկիրմի եէտինճի բէնճշմպիհ կիւնիւնտէն իթիպարէն, զի քը օլունան օնունճու տայիրէնին մէրքէզի պուլունան Ալթընճը Տայիրի զէլէտիէ գնաղընտա պէհէր կիւն սաաթ ալթըտա իճթիմա իտէօկիւնտէն իլանը քէյֆիէթէ իպթիտար գելընտը։

Էրմէնի Գաթօլիք միլլէթինտէն
Յովսէփ էֆէնտի
Իսմայիլ Աշըր էֆէնտի
Սարրաճ Երկի Եամալի էֆէնտի
Եանի Զիւլի էֆէնտի
Պէօրէքճի Մուսթաֆա աղա
Մարկո Մատըլէնի էֆէնտի
Էրմէնի միլլէթինտէն Սէրվիչէն էֆ.
Բասգալ Հաճի էֆէնտի

1877 Յունվ. 22 Սբը քեաթիպի
Տայիրէի Սատիսէ
Սիմոն Բարաղեան

Իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան Եանի Լէօնտօրլօսուն իֆլասը հագգընտա լաղբմ կէլէն մուամէլաթը գանունէյէ քեամիլէն իճրա օլունմուշ օլտուղունտան միւֆլիսը մէրգում զիմմէթինտէ ալաճագլարընը իսպաթ իթմիշ օլան ալաճագլարը միւֆլիս թարաֆընտան թէքլիֆ օլունան գօնգօրտաթօնուն միւզաքէրէ վէ գարարլաշտըրըլմասը իշին 94 սէնէսի մուհարրէմ մինին 26 սընա վէ 92 սէնէսի քեանունի սանինին 29 ընա թէսատիւֆ իտէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ 7 բաատէլէրինտէ Թիճարէթ խանէտէ քեայլին ժիւժ գօմիսէրլերէ մախսուս օլան օտայէ կէլմէ. լերի իլան օլունուր։

Ժիւժ գօմիսէր

Մինէթ մէքթէպլէրինտէն պիրիսի իշին պիր վարժուհի խթէնիմէքտէ օլտուղունտան, թալիպլիսինին մաթպատմըզա միւրաճաաթ օլունմասը իլան օլունուր։

ԽԱԼԻՍ ԹՕԶ

Երքէք վէ նիսա թայֆէսի իւզէրինտէ չօգտան պէրու իտիլէն թէճրիպէտէն մէկքիւր թօզուն մուհասէնաթը ատխէսի կէօրիւմիւշ տիւր. չէօյլէ քի էսքի վէ եէնի պէլ սօվուգլուղունու քիւլլիյէն էյի էտէր, վէ պէլ սօվուգլուղունտան վէ սայիր սէսպէլէրտէն տօղլայը մէսանէտէ վէ գամուշտա զուհուր իտէն սանճը վէ իտիրար տարլըզընընն էքսէրիյա ամէլիյաթսըզ օլարագ տէֆ վէ ոֆքաք թաշ վէ գում թանէլէրինի իխրաճ իտէր։ Վէ մէկքիւր թօզուն թէրթիպլէրի մուֆասալ թալիմաթը իլէ գուրթու տէրունինտէ օրտուղը վէ տօքթօր Տատըրեան մ.օհիրիւ վէ իմզասը իլէ միւսէտտսք պուլունտուղի հալտէ, պէհէրթէրթիպի պիր ատէտ եիկիրմիլիք դայիմէյէ օլարագ, իստանպոլ Ճահճէ գարուսունտա Շէյխ իւլ Իսլամ խանը իթթիսալինտէ նո. 5 Ալլահվէրտիեան էֆզախանէսինտէ սաթըլըր վէ տահա զիյատէ թախսիլաթ իսթէեէնլէրէ հինի իւրէճէթընտա Տօքթօր Տատըրեան մէճճանէն մարիւմաթ վէրէճէյին վատ իտէր վէ քէնտիսի հէր կիւն սաաթ 8 տէն 9 ա գատար մէկքիր էֆզախանէտէ վէ ագշամ սապահ Իսթանպոլ կէտիկ բաշտա Պոլի բաշա ճատտէսի նո. 40 քէնդի խանէսինտէ պուլունուր։

ՄԷՎԼԻՄ

Սապըգը միսիլլը, պու տէֆա տախի Մ. Վ. Գատպեան, ասըլ Նօրվէճիա Պալըգ Խաղընտան կէթիրթմիշ օլմաղլէ, երքէք չիշէ վէ կէրէք գելյէ իլէ, աղչէ Գարուսունտա Գարաղօլխանէ վէ ֆուրուն գաբշրըսընտա 'ադը քէնտի մաղազասընտա, ղայթ ալէասընտան սաթմագտա տը։ Սօն վագթլարտա պիր թագըմ հէյլէլի եաղլար սաթըլտըղըէին, միւշթէրինին տիգգաթ լաղբմէսի տավէթ օլունուր։

ԴԱՍԱՐԼՆ ՊԷՐՊԷՐԵՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

130 հատ պատկեր՝ այ մէջը, 48 երեսէ բաղկացեալ՝ մ.քուր թուղթի վրայ վայելուչ տպագրութեամբ և կազմեալ։ Դին 40 ղրշ։

Կեդրոնատեղին է Կ.Պոլիս Սուլթան Համամ Զարդարան գործարան թիւ 14, և բոլոր գրավաճառաց քով։

Դրրոցայ համար 0/) 10 զեղջ.

ՔՍԱՎԷՐԻՕ ԼԱՆՏԷՐԷՐ
ՄԷՇՀՈՒՐ ՔԻՄԵԻՐԻՆ
ՍՕՍՍԹՐԻՔՕՆ ՇԱՐԱՊԸ ՎԷ ԹՕԶՈՒ

Իշպու նէվիճատ մաղզարաթսըզ մուալիճէ սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէնն իթթիքան մատէ սաչլարը գուվվէթլէտիրիր վէ թազէլէր։

ԻՍԹԻՄԱԼ

1 ինճի. Մէկքիւր Յօղու պիր օգկա սու իշինտէ գայնաթըպ։ պաշընը եայգամալը։

2 ինճի. Ֆէրտասը կլունիւ թարանտըզին վագթի սաչլարըն քէօքիւնիւ մէգքիւր Սօսսիթրիքօն շարապը իլէ ըսլաթմալը։

Մէգքիւր թօզ իլէ չիշէնին ֆիյաթը, 12 Ղուրուշ տուր։

Սաթըլըր Իսթանպօլտա քիօբրիւնիւն գարշըսընտա վ. Ծանի էֆզախանէսինտէ Ն. 1 վէ 2։ Պէյօղլունտա ճատտէի քէպիրտէ Ն. 187 Պրիթանիք էֆզախանէսինտէ Ն. ի. Գանճուք պիրատէրլէր։ Վէ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտրրըմ. տա վէյվօտա գարշըսընտա Ն. 86 Ա. Լէֆթաքինին էֆզախանէսինտէ։ Վէ Թիւնէլ գաբուսու եանլարընտա վագը իքի տիւքքեանլարտա տախի սաթըլըր։

Իշպու թօզ վէ չիշէլէրին իւղէրինտէն. Ա. Բասթա իմզասը օլմատըղը հալտէ սախթէ տիր։

ԳԱՅԼ ՎԱՀԱՆ
Ի Ե. ԱՐԱՐՍ Զ. ՊԱՏԿԵՐ
Ե Ի
Ի ՄԻ ՎԵՐՋԱԲԱՆ
Ի Տ. ՄԱՆԱՎԵԱՆԷ

Ազգային մանկուցոյն նուէր տալու յարմար գործ մը կը վաճառի գին 4 ղրուշ. բոլոր գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Մէրճան–Զարշը թիւ 57 Ե. Մարգարեան գրատունը ուր կը գտնուի նաև Կաղանդի նուէր տալու հարմար ամէն տեսակ փառակազմ Օրացոյց գրեանք և պատկեր։

ՍԱՀԻՊ ԴԱՋԻԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնէյէմսիհ–բազարընտա Ն. 41 Իբսի խանընտա

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTIL INSURANCE COMPANY ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ Նոր Լոնդրա վէ էդինբուրկ եանդընտա գիկոորէթա թոմբանեսը		NORTHERN ASSURANC COMPANY ՆՕՐԹՀԷՐՆ Նոր Լոնդրա եանդընտա գիկոորէթա թոմբանեսը	
	Ինկ. Լր.		Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմաեէ	2,000,000	Ասըլ սէրմաեէ	3,000,000
Էքստէնտիշ սէրմաեէ	250,000	Էքստէնտիշ սէրմաեէ	150,000
Եանդընն շիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ ագճէսի	1,040,744	Եանդընն շիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ ագճէսի	380,000
	1,290,744		530,000
1875 սէնէսինտէ սաֆի քեարը	917,178	1875 տէ Սաֆի քեար	351,000

Սահիպ իմզա քէնտուսինին, պալէատէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընընն ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ ահէնթօսու նասպ օլունմուշ օլուպ, եանկընն սիկուրթասը իչին չօգ գելայլըգար վիրէսիլիր պիր հալտէ պուլունտուղունու, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրինէ, վէ Իսթանպօլուն բաղպէթլու էհալիսինէ իլան իթմէկէ միւսարաաթ իտէր։

Մէկքիւր գումբանեալար, քէնտի տախիլի նիղամնամէլէրի մուճիպինճէ սիկուրթաեա թուրթուղլարը էպնիյէլէրի, պէյնլէրինտէ թագսիմ իտէճէքլէր տիր։ Եանդընն սիկուրթասը իչին վիրտիզլէրի գելայլըգլար իլէ պիր չօգ իւ եարմաեա միւթէֆտիր տիրլէր։

Նիմախէ գատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպօլ վէ ճիվար չէհիր վէ քէօյլերտէ էսնիյէ սիկուրթաեա թուրթաճագ տը։

Ֆիեաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալիումաթ ալմագ իսթէյէնլերին, Գալաթատա Կըլավանի–խանընտա 5 Նիւմէրօ մաղազաեա միւրաճաաթ իյլէմէլերի

Մէկքիւր գումբանեալարընն ահէնթօսու
Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ

J. DENOUAL'S

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԱՐԸՆ ԹԷ ՏԱՎԻՍԻ ԻՉԻՆ ԳԱԲՍԻԼ։

Ժ. Տընուալընն իշպու գաբսիլլէրի կիզլի խասթալըգլարը չաբուգ սուրէթտէ տէֆ իթմէքլիքտէ քէսպի նամ իյլէմիշլէր տիր։ Մէկքիւր գաբսիլլէր սէքիզ քէօշէլի գումբուլար տէրունինտէ սաթըլըր։

Խըրվա եաղը, Մօրինա պալըգ եաղը, Թիրէմէնթի, գաթրան սուեու, վէ էյրէլթի օթու վէ սայիրէ գաբսիլլէրի։

Մէկքիւր գաբսիլլէր թէմիզլիք վէ գօղուսուզլուղու վէ սայիր էֆզա իլէ գարըշրըգ օլմամալարը իլէ քէսպի նամ իյլէմիշլէր տիր։

Տընուալընն էնժէքսիօնու, գաբսիլլէրինի խթիմալտէն սօնրա իքի կիւն իշինտէ քեամիլէն մէկքիւր խասթալըգլարը տէֆ իտէր։

Ժ. ՏԸՆՈՒԱԼ, 4 Նիու Գրրօս Բօատ, Լոնտրա, Ս. Է.

Տէբօղիթօսու Տէրիսաատէթտէ Եէնի Ճամիտէ Տէլլա Սուատանընն, 16 վէ 18 վէ 20 Նիւմէրօլու էֆզախանէսի տիր։ Սայիր պէյիւք էֆզախանէլէրտէ տախի սաթըլըր։

TCHITLI

ՊՈՒՐՍԱ ՃԻՎԱՐԸՆՏԱ ԶԻԹԼԻ ՄԱՏԷՆ ՍՈՒԵՈՒՆՈՒՆ

Ֆիյ 22 սէֆէր 1289 վէ Ֆիյ 13 հազիրան 1867 թարիխի իլէ չէրէֆսաարը օլան իրատէյի Ա.Ենիեէ իդթիրլասընճա իմթիեազընը իհրաղ իյլէմիշ օլան գումբանեանընն իլանը տը։

Իշպու գումբանեանընն Տէրիսաատէթտէ Սուլթան համամընա սա չէմսիեէճիլէրակ 41 վէ 44 վէ 46 Նիւմէրօլու մաղազասընտա բարչա բ տարչա վէ եա թօքտան մէկքիւր մատէն սուեունտան սաթըլտըղը կիպի, Գալաթատա խարաճաը սօգաղընատ 3 վէ 8 Նիւմէրօլու, վէ Պէյօղլունտա ա Տէլլա Սուտա էֆզախանէլէրտէ սաթըլմագտա իտուկի վէ մէկքիւր մ. ատէն սուեու էվրօպանընն այնի ճինատէն օլան մատէն սուլարընընն քեաֆի էսինէ ըէգաթի իտէր մէրթէպէտէ պուլունտուղու իլան օլունուր։